

Suomen Merimuseo

Suomen Merimuseon vuosikirja Annual Report 1991 ilmestyi viime vuoden lopulla, toista kertaa kaksikielisenä (suomi ja englanti). Vuosikirjan ovat toimittaneet Torsten Edgren ja Leena Sammallahti. Artikkelien kirjoittajina ovat Juhani Grönhagen, Arne Heporauta, Timo Hyvärinen, Leena Sammallahti ja Pekka Toivanen.

Merimuseon vuosikirja on kooltaan 205 mm x 200 mm ja 86-sivuinen. Mustavalkoisia kuvia on 64 kpl.

Annual Reportissa 1991 on artikkeli Suomen merimuseon kotisaaren, Hylkysaaren historiasta ja vuosikirjassa esitellään Suomen merimuseon, Pietarsaaren kaupunginmuseon sekä Savonlinnan maakuntamuseon vedenalaisia tutkimuksia ja niiden tuloksia.

Annual Reportin 1991 myyntihinta on 40 mk. Kirjaa saa edullisimmin Suomen merimuseon ja Suomen kansallismuseon kassalta museoiden aukioloaikoina. Sitä myydään myös Suo-

men merihistoriallisen yhdistyksen syyskokouksessa. Puhelintilauksia otetaan vastaan numerossa 90 135 5379.

Suomen merimuseosta voi tiedustella myös Annual Reportin aikaisempia vuosikertoja.

Venäläisen kaleerilaivaston hautausmaat Pohjanlahdella Suomessa vuodelta 1714

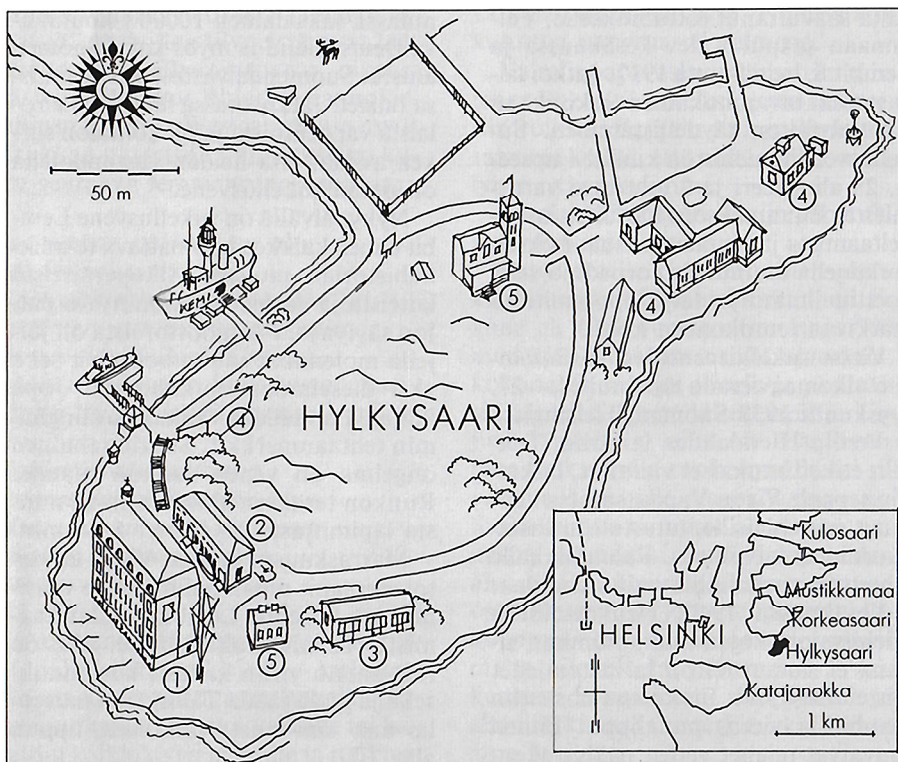
Tsaari Pietari Suuren perustama kaleerilaivasto saavutti 27. heinäkuuta 1714 historiansa ensimmäisen voiton Ruotsin rannikkolaivastosta Hankoniemen taistelussa. Voitto avasi tsaarin laivastolle vapaan pääsyn länteen, Itämerelle ja edelleen pohjoiseen, Pohjanlahdelle. Voiton kunniaksi on joku Venäjän, sittemmin Neuvostoliiton, suurimmista taistelualuksista aina kantanut nimeä »Gangut» (ruots. »Hangöudd»). Syyskuussa 1714 Pohjanlahden karikkoiset rannikkovedet ja myrskyt aiheuttivat samalle kaleerilaivastolle sen ensimmäisen suurtappion. Yhteensä 28 erityyppistä alusta eli runsas kolmannes koko laivastosta miehineen kaikkineen tuhoutui rannikkovesiin. Myrskyn aiheuttamat alus- ja miestappiot olivat Pietari Suuren päiväkirjan mukaan »suuremmat

kuin kiivaassa 'Gangutin' taistelussa».

Pietarsaaren kaupunginmuseo on yhdessä paikallisen merihistoriallisen yhdistyksen, Bothnia Navaliksen sukeltajien kanssa tutkinut vuodesta 1979 lähtien pääasiassa suuren Pohjan sodan (1700—1721) aikaisia hylkyjä. Näihin tutkimuksiin liittyvät venäläisen kaleerilaivaston kohtaloa koskevat tutkimukset kesinä 1983—84 Närpiössä, 1985 Maksamaalla ja uudelleen 1990 Närpiössä. Onnettomuuspaikat on pyritty paikantamaan, tuhoja kokeneet joukko-osastot tunnistamaan sekä tutkimaan mukana olleen sota-saaliin alkuperä. Museovirasto depoi talvella 1990 kokoelmiinsa varhaisemmin samoilta vesialueilta kertyneet runsaat löydöt Pietarsaaren kaupunginmuseolle tukemaan venäläistä kaleerilaivastoa koskevaa tutkimusta. Myös neuvostoliittolaiset tutkijat ovat osoittaneet kiinnostuksensa projektiin, mutta taloudellisista syistä heidän varsin suurisuuntaista hankettaan ei kyetty kesän 1990 aikana toteuttamaan.

Helsingin Hylkysaari — Suomen merimuseon kotisaari

Helsingin kaupungin alueella, ulkoi-lijoiden ja matkustavaisten hyvin tunteman Korkeasaaren ja sen eläinpuiston kaakkoispuolella, kapeiden patovallien naapurisaareen yhdistämänä, sijaitsee yli kolmen ja puolen hehtaarin suuruinen, valtion omistama Hylkysaari (kuva 1). Helsingin Hylkysaarella sijaitsevat museoviraston tutkimusosastoon vuonna 1972 perustetun merihistorian toimiston tilat ja Suomen merimuseo, joka avattiin yleisölle kymmenen vuotta sitten, toukokuun 18:nä päivänä vuonna 1981. Saari ja sen rakennukset, jotka muutettiin viime vaiheessaan museokäyttöön, ovat itsessään osa Suomen merenkulun historiaa. □

Kuva 1. Suomen merimuseon kotisaari, Hylkysaari, sijaitsee Helsingin kaupungin satama-alueella Korkeasaaren kaakkoispuolella.

1. Museon päärakennus, 2. Työvenehalli, 3. Huvivenehalli, 4. Huoltorakennus, 5. Yksityinen.